

A KÖVETELÉSEK ELÉVÜLÉSE

Eddigi cikkeinkben a követelésérvényesítési eljárásokkal foglalkoztunk, melyhez szorosan kapcsolódik a követelések érvényesíthetőségének időkorlátja, az elévülés. A Polgári Törvénykönyv (Ptk.) egyértelműen szabályozza a követelések elévülési idejét, melyre mindenkinek figyelemmel kell lennie, mivel az elévülés bekövetkezése esetén a követelés a továbbiakban bírósági úton nem érvényesíthető.

A gyakorlatban az elévülés általában akkor kerül szóba, ha valakinek olyan követelése van, amelyet hosszú idő óta nem tud érvényesíteni, mert például az adósnak nincs vagyona. Az idő múlása azonban nem feltétlenül eredményezi azt, hogy a követelés elévül, ugyanis több olyan esetet is taglal a Ptk., amely bekövetkezése esetén az elévülés megszakad, és ekkor az elévülés újból kezdődik.

Az általános elévülési idő

A magyar Polgári Törvénykönyv szerint az általános elévülési idő öt (5) év. Ez azt jelenti, hogy az adott követelés esedékessé válásától számított öt év elteltével a követelés elévül, és a jogosult a bíróság előtt már nem érvényesítheti azt. Az elévülési idő azonban megszakítható, ha a jogosult a követelést bírósági úton érvényesíti, vagy ha az adós az elévülési időn belül elismeri a tartozást, természetesen ebben az esetben ragaszkodjunk az írásbeliséghez.

Az elévülési idő megállapodással való módosítása

A Ptk. lehetőséget biztosít arra, hogy a felek megállapodjanak a törvényben előírttól eltérő elévülési időben, ennek azonban vannak korlátjai. A követelés elévülési idejének lerövidítése kizárólag írásbeli megállapodás alapján lehetséges, a Felek kifejezett nyilatkozata, és konszenzusa szükséges hozzá. Az elévülési idő meghosszabbítására a jogszabály nem ad lehetőséget, mert az ellentétes lenne a jogbiztonság elvével.

Az elévülési idő megszakadása

A Ptk. alapján az elévülést megszakítja a tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése, a kötelelem megegyezéssel történő módosítása és az egyezség, a követelés kötelezettel szembeni bírósági eljárásban történő érvényesítése, ha a bíróság az eljárást befejező jogerős érdemi határozatot hozott, vagy a követelés csődeljárásban történő bejelentése.

Fontos változás a korábbi szabályozáshoz képest, hogy az írásbeli fizetési felszólítás már nem szakítja meg az elévülést, így önmagában az, hogy felszólítjuk az adóst a teljesítésre nem jelenti az elévülési idő újra kezdődését. A követelés jogosultja megegyezés, vagy egyezség hiányában kénytelen megindítani a követelés behajtására irányuló jogi eljárást, ami történhet a korábban már részletezett fizetési meghagyásos eljárás, továbbá 3 millió forintot meghaladó összegű követelés esetén közvetlenül peres eljárás megindításával.

Elévült követelés érvényesítése

Mi történik akkor, ha a követelés már elévült? Az elévült követelést bírósági úton már nem lehet érvényesíteni, mert az adós hivatkozhat az elévülésre, mint jogi védekezésre. Azonban az elévült követelés természetes kötelezettségként fennmaradhat, mely azt jelenti, hogy ha az adós az elévülés után önként teljesít, nem követelheti vissza a teljesített összeget arra hivatkozva, hogy utóbb észrevette, hogy az általa teljesített követelés már elévült.

Összefoglalás

A követelések elévülési ideje alapvető jogi szabályozás, amely biztosítja a jogbiztonságot és a felek közötti jogviszonyok lezárását. Bár az általános elévülési idő öt év, bizonyos esetekben rövidebb elévülési időket is megállapíthat a törvény, vagy maguk a felek is megállapodhatnak ebben. Az elévülési idő megállapodással történő módosítása csak írásban lehetséges, és csak lerövidíteni lehet azt. Az elévült követelést ugyan bírósági úton nem lehet érvényesíteni, de természetes kötelezettségként fennmaradhat.

Dr. Lassán Csaba